

KONCEPCE ROZVOJE VENKOVA

Richard Nikischer, Ivana Kašparová

Koncepce rozvoje venkova (Koncepce, nebo KRV) nastavuje jednotné národní pojetí rozvoje venkovských oblastí ČR a je základním koncepčním materiálem pro strategické řízení rozvoje venkova ze strany Ministerstva pro místní rozvoj. Pro účinnou podporu regionálního rozvoje bylo potřeba definovat jednoznačné strategické směřování rozvoje venkova tak, aby podpora nebyla bez jasné vize a cílů. Koncepce odstraňuje deficit v strategickém a systémovém přístupu k rozvoji venkova a jasně určuje, jakým směrem se má rozvoj českého venkova ubírat.

Koncepce rozvoje venkova představuje po Strategii regionálního rozvoje ČR 21+ další z výstupů snah Ministerstva pro místní rozvoj o takový přístup ke koordinaci rozvoje území, který je založen na rozsáhlých vědecko-výzkumných vstupech, na šetřeních v území mezi lokálními a regionálními aktéry, ale také na širokých diskusích s nejdůležitějšími aktéry rozvoje území. Jedná se o strategický materiál, který v sobě vhodně spojuje výzkumné analýzy a poznatky, jakož i názory, zkušenosti potřeby místních, regionálních i celonárodních aktérů rozvoje venkova.

Koncepce je v souladu s programovým obdobím EU a dobou platnosti Strategie regionálního rozvoje ČR 21+ platná pro období let 2021–2027. Počítá se s možností dřívější aktualizace v případě významných změn ve výchozích sociálních a ekonomických podmínkách nebo v případě relevantních změn Strategie regionálního rozvoje ČR 21+, která pro Koncepci představuje výchozí strategický rámec. Koncepce dále rozpracovává tento strategický rámec ve vztahu k venkovským oblastem, a to i s ohledem na různorodost venkova. Koncepce na základě analýzy širokého spektra ukazatelů definuje 5 typů venkova, pro které jsou určeny jednotlivé rozvojové cíle a aktivity.

KRV se skládá ze čtyř základních částí. První část obsahuje vstupní metodické informace ohledně vymezení/definice venkova pro účel realizace Koncepce. Jedná se o vymezení zájmového území Koncepce, tzn. území, na které se vztahují definované rozvojové cíle. Druhá, analytická část, sestává z analýzy sociální a ekonomické situace venkova, definice jeho typologie, která je výsledkem kvantitativní analýzy řady socioekonomických ukazatelů, a rozsáhlé analýzy problémů a potřeb venkova. Třetí část je částí strategickou a obsahuje definici cílů a aktivit k dosažení rozvoje venkova. Stanovené cíle a aktivity reagují na problémy a rozvojové potřeby venkova identifikované v analytické části Koncepce. Zohledňují i různorodost českého venkova – územní zaměření jednotlivých cílů a aktivit je definováno na základě stanovené typologie venkova. Čtvrtá část obsahuje základní informace ohledně implementace Koncepce. Koncepce stanoví vizi a 5 strategických cílů.

Vize venkova: „V roce 2027 je venkov územím, ve kterém se dobře žije a o němž se říká, že se v něm dobře žije“.

Cílem implementace Koncepce by tedy kromě dosažení vyšší úrovně hospodářského a sociálního rozvoje venkova mělo být i zlepšení image českého venkova, tj. pojmání venkova v rámci společnosti, ne jako „území druhé kategorie“, ale jako geografického prostoru dobrého pro život, podnikání, realizaci cestovního ruchu atd.

Vize Koncepce bude dosažena prostřednictvím strategických cílů:

1. Lidé: Stabilní populace venkovských oblastí charakteristická vysokým lidským a sociálním kapitálem zajišťující dynamický endogenní rozvoj venkova.
2. Sídla: Dostatečná infrastruktura a vybavenost venkovských sídel zajišťující kvalitní život obyvatel a vytvářející možnosti pro hospodářský rozvoj venkova.
3. Životní prostředí: Zdravé, rekreačně atraktivní, biologicky rozmanité a klimaticky stabilní životní prostředí venkova.
4. Ekonomika: Výkonná, stabilní a diverzifikovaná ekonomika venkova umožňující seberealizaci obyvatel venkova a tvořící důležitou složku hospodářské základny státu.
5. Plánování a spolupráce: Rozvinuté víceúrovňové strategické plánování a řízení rozvoje založené na znalostech a úspěšná spolupráce obcí.

Implementace Koncepce bude probíhat prostřednictvím samostatných prováděcích dokumentů – zejména Akčních plánů Strategie regionálního rozvoje ČR 21+, do kterých budou zařazeny příslušné aktivity Koncepce. Implementace některých aktivit se předpokládá i prostřednictvím prováděcích/implemenčních dokumentů sektorových koncepcí a strategií.

Koncepce byla schválena usnesením vlády ČR ze dne 13. ledna 2020 č. 36.

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D.

RNDr. Ivana Kašparová, Ph.D.

*Odbor regionální politiky
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*

ENGLISH ABSTRACT

A Development Concept for Rural Areas, by Richard Nikischer & Ivana Kašparová

As a basic conceptual document for strategic management, A Development Concept for Rural Areas is a coherent national concept focused on the development of Czech rural areas. Introduced recently by the Ministry for Regional Development, the Concept has eliminated previous deficiencies in strategic and systemic attitudes to rural development. In order for regional development to get efficient support, it was necessary to specify a clear vision and fix definite objectives.